

**Buddhistiska gemenskapen Triratna
Stockholm buddhistcenter
Dharmagiri retreatcenter**

Policy och riktlinjer för skydd av utsatta vuxna 2016/2017

Detta dokument gäller vänner, mitror och ordensmedlemmar som är engagerade i Triratnas aktiviteter som anställda, volontärer, ledare, lärare och föräldrar. Det tillhandahåller praktiska råd och tillvägagångssätt som bidrar till att förebygga ofredande av utsatta vuxna samt en handlingsplan som ska följas om det föreligger misstanke om ofredande.

Dess syfte är att skydda utsatta vuxna som besöker Stockholms buddhistcenter och Dharmagiri retreatcenter eller tar del av buddhistisk undervisning och andra aktiviteter, samt att skydda vänner, mitror, ordensmedlemmar som arbetar med dem.

Vilka räknas som 'utsatta vuxna?'

En utsatt vuxen är en person som fyllt 18 år och som behöver, eller kan tänkas behöva, samhällets vård och omsorg på grund av nedsatt mental förmåga eller annan nedsatt förmåga, ålder, sjukdom och som är eller kan tänkas vara oförmögen att ta hand om sig själv, eller skydda sig mot allvarlig skada eller exploatering.

En utsatt vuxen kan vara en person som:

- har nedsatt fysisk eller sensorisk förmåga
- är fysiskt bräcklig eller har en kronisk sjukdom
- har en mental sjukdom eller demenssjukdom
- har inlärningssvårigheter
- är gammal och bräcklig
- missbrukar droger och/eller alkohol
- har sociala eller emotionella problem
- uppvisar ett utmanande beteende

Huruvida en person ska anses vara utsatt enligt ovanstående beskrivning varierar beroende på omständigheterna. Varje enskilt fall måste bedömas för sig.

Vad är 'ofredande?'

Ofredande är att åsamka någon skada och begås vanligtvis av en person som är i en maktposition, tillits- eller auktoritetsposition, eller som kan uppfattas vara den som har en maktposition, tillits- eller auktoritetsposition. Den som åsamkar skadan kan t ex vara en vän, mitra, eller ordensmedlem som hjälper till att sköta Stockholms buddhistcenter/Dharmagiri retreatcenter och utför aktiviteter som kan upplevas som nya. Skadan kan vara av fysisk, psykisk, eller emotionell art, eller innebära exploatering av den utsatta på mer subtila sätt.

Typer av ofredanden

Fysiska

- fysiska angrepp som orsakar skador, t ex slag, dask eller knuffar, sparkar, missbruk av medicin, inskränkningar eller osakliga bestraffningar
- fysiskt försvagande, t ex undernäring, uttorkning, vanskötsel
- felaktig medicinsk/hälsomässig behandling

Sexuell

- våldtäkt, incest, oanständiga handlingar, sexuellt övervåld
- sexuellt ofredande, eller sexuella handlingar som den utsatta vuxna inte har samtyckt till, kunnat samtycka till eller har pressats till samtycke
- sexuellt ofredande innefattar även att exponeras för pornografiskt material, att tvingas till att bevittna sexuella handlingar. Hit räknas även sexuellt ofredande med eller utan fysisk kontakt.

Psykisk/emotionell

- hot om våld, kontrollerande, skrämning, tvång, retsamhet, verbala förolämpningar, påtvingad isolering, eller indraget stöd från olika former av service och stödjande nätverk
- förödmjukelser
- mobbning, gormande och svärande

Ofredande genom försummelse

- att ignorera medicinska eller fysiska vårdbehov, bristande tillgång till lämplig sjukvård, social service, eller utbildning
- att undanhålla livsnödvändigheter, såsom mediciner, näringstillförsel och värme

Finansiell eller materiell

- stöld, bedrägeri
- exploatering, utövande av press i samband med testamenten, egendomar och arv, eller finansiella transaktioner, missbruk av eller otillbörligt beslagtalande av egendom, ägodelar och förmåner

Diskriminerande

- ett språkbruk som är nedsättande i relation till en persons ålder, funktionsnedsättning, sexuell läggning, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Tecken på ofredande

Fysiska

Observera att åldrandeprocessen kan orsaka förändringar som kan vara svåra att skilja från vissa tecken på fysiskt våld, exempelvis märken på huden, som kan uppstå på grund av att blodkärlen blir ömtåliga.

- En serie av oförklarade fall eller mindre skador
- Märken på väl skyddade ställen, eller samlade av upprepade slag
- Märken efter händer/fingrar
- Brännmärken på ovanliga ställen eller av ovanligt slag
- Skador i varierande stadium av läkning
- Skador som till formen liknar ett föremål
- Skador på huvud, ansikte, hårskalp
- En bakgrundshistoria av att byta från läkare till läkare, eller mellan socialkontor. Ovilja att söka hjälp
- Förklaringar som varierar över tid eller inte stämmer med uppenbara fysiska bevis.
- Viktminskning på grund av undernäring, eller hastig viktökning
- Sår, liggsår, och att lämnas med våta kläder
- Dåsighet på grund av felmedicinering, eller bristande medicinering, vilket orsakar återkommande kriser/inläggning på sjukhus

Sexuella

- Avslöjande eller delvis avslöjande (bruk av uttryck som t ex 'Det är en hemlighet').
- Medicinska problem, t ex könssjukdom, graviditet, svårighet att gå eller sitta.
- Stört beteende, t ex depression, plötligt tillbakadragande från aktiviteter, förlust av tidigare förmågor, sömnlöshet eller mardrömmar, självskadebeteende, visar rädsla eller aggressivitet gentemot en specifik person, ett sexuellt inbjudande sätt, aptitförlust eller svårighet att behålla maten.
- Ovanliga omständigheter, som t ex att två personer befinner sig i samma badrum eller toalett och den ena av dem verkar obekvämt.

Tecken på psykisk eller emotionell utsatthet

- Isolering
- Vanskött, otvättat intryck, lukt
- Överdriven noggrannhet
- Olämplig klädsel
- Tillbakadragenhet, oro, ångest, avvisande av beröring
- Förändring i aptiten
- Sömnlöshet eller överdrivet behov av sömn
- Lätt till tårar
- Oförklarlig paranoia, överdriven rädsla
- Lågt självförtroende
- Förvirring

Tecken på försummelse

- Dålig fysisk kondition
- Dåligt klädd
- Olämplig diet
- Obehandlade skador eller medicinska problem
- Missat föreskriven medicin
- Dålig personlig hygien

Tecken på finansiell eller materiell utsatthet

- Oförklarlig eller plötslig oförmåga att betala räkningar
- Oförklarliga eller plötsliga uttag från bankkonton
- Skillnad mellan tillgångar och tillfredsställande levnadsvillkor
- Ett ovanligt stort intresse från familjemedlemmar och andra för den utsattas finansiella tillgångar

Tecken på diskriminering

- Bristande respekt gentemot en individ
- Lägre standard på servicen till en individ
- Exkludering från rättigheter som tilldelas andra, gällande t ex hälsa, utbildning och juridisk rättvisa

Övriga tecken på ofredande

- Kontrollerande av relationer
- Oskälig tillämpning av restriktioner
- Nekad tillgång på hjälpmedel som t ex glasögon eller hörapparat
- Nekad besök eller telefonsamtal
- Rätten till privatliv och värdighet ej säkrad
- Brist på personliga kläder eller ägodelar

Människor som skulle kunna ofreda

Ofredanden kan förekomma överallt och kan begås av vem som helst, t ex:

- Ordensmedlemmar, mitror och vänner vare sig de får ekonomiskt stöd eller är volontärer
- Föräldrar
- Informella barnvakter, familj, vänner, grannar
- Andra som nyttjar eller hyr Triratnas lokaler
- Främlingar och besökare på Stockholms buddhistcenter/Dharmagiri retreatcenter

Anmäla ofredanden

- Alla anklagelser eller misstankar ska tas på allvar. Inga ofredanden är acceptabla.
- Vissa typer av ofredande kan vara kriminella handlingar och ska anmälas till polisen så snabbt som möjligt.
- Det är den anställdes eller volontärens främsta ansvar att skydda den utsatta personen om de befinner sig i fara.
- Varje anställd eller volontär har en skyldighet att ingripa.

Vad du ska göra om en utsatt vuxen anmäler ofredande till dig

Detta ska du göra

- Behåll lugnet
- Lyssna tålmodigt
- Gör klart för personen att de gör rätt som berättar
- Klargör på ett tidigt stadium vad som gäller angående konfidentialitet. Förklara att du måste tala om saken med andra
- Förklara vad du tänker göra
- Skriv omedelbart ned en korrekt redogörelse för vad du sett och hört

Detta ska du INTE göra

- visa dig chockad, förskräckt, äcklad eller arg
- pressa personen på detaljer
- fälla kommentarer, ge omdömen, annat än att visa att du bryr dig
- lova att hålla hemligheter
- konfrontera förövaren
- riskera att förvanska bevis

Nästa steg

När du bestämmer dig för om du ska berätta om saken till andra (d v s ordföranden och samordnaren på Stockholms buddhistcenter/Dharmagiri retreatcenter, polis eller socialtjänsten) ska du överväga följande:

- Den utsattas egen önskan och rätt till självbestämmande
- Den utsattas mentala kapacitet
- Kända indikationer på ofredanden
- Definitionen på ofredande
- Risknivån för den utsatta
- Hur allvarligt ofredandet är
- Vilket effekt ofredandet har på individen
- Risknivån för andra
- Vilken effekt ofredandet har på andra
- Om det skett något brottsligt
- Om andra fasta skyldigheter har brutits
- Andras **behov** av att få veta
- Andras (t ex polisens, socialtjänstens) förmåga att bidra positivt till situationen

Då en utsatt vuxen uttrycker en önskan om att inte gå vidare med en orosanmälan ska detta respekteras så långt det är möjligt. Innan beslut om detta ska respekteras eller ej måste dock risken för dem själva och andra beaktas, liksom deras förmåga att förstå innebörden av ett sådant beslut. Under vissa omständigheter måste de utsatta vuxnas önskan dock stå tillbaka till förmån för säkerheten.

De utsatta vuxnas samtycke ska gälla utom i fall då:

- Den utsatta vuxna saknar mental förmåga att fatta beslut, och en riskbedömning ger vid handen att rapportering skulle gynna deras sak.
- Andra kan vara i fara.
- Ett brott har begåtts.

Buddhistiska gemenskapen Triratna/Stockholms buddhistcenter/Dharmagiri retreatcenter

Ordförandens namn: Vajradarshini (Rachel Fuller)

Ordförandens underskrift:

Namn på ansvarig för skydd av minderåriga och utsatta vuxna: Munisha (Catherine Hopper)

Ansvarigs underskrift:

Datum: